

دین و زندگی

۱۰

درس سوم: پنجره‌ای به روشنایی

چشم‌انداز

در این درس، ابتدا دو بعد جسمانی و روحانی انسان به همراه ویژگی‌هایشان معرفی می‌شود. سپس دیدگاه اعتقاد به معاد را با دو پیامدش تبیین می‌کنیم. بعد از آن، دیدگاه منکران معاد را با پیامدهایش می‌شناسیم. در بخش پایانی درس نیز وضعیت افرادی بررسی می‌شود که در ضمن قبول داشتن معاد، باز هم گرفتار پیامدهای دیدگاه منکران معاد هستند!

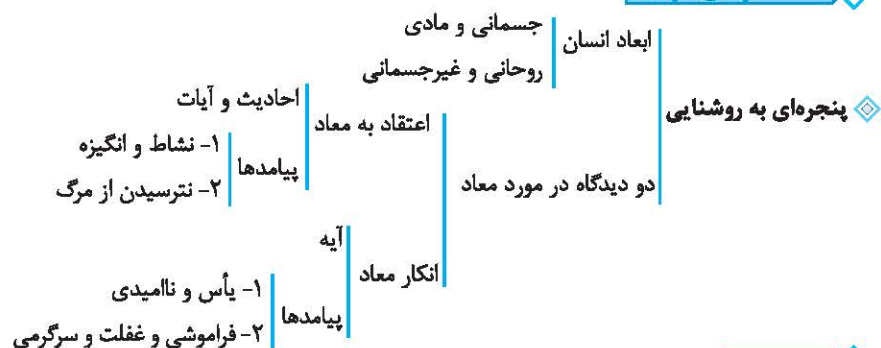
مشاوره

در این درس که با حدود ۱۸ سؤال از کنکورهای سراسری سال‌های گذشته همراه هستیم، نگاهی ویژه به دیدگاه‌های طراحان می‌افکنیم. این درس دارای ۳ آیه و ۵ حدیث است و در گذشته هم بیش‌ترین تعداد تکرار سؤال را در میان سایر دروس پایه دهم داشته است.

سبک مطالعه

آشنایی با وجه تمایز هر دو بعد روحانی و جسمانی که به‌ترتیب مبنایی برای دیدگاه اعتقاد یا انکار معاد است، ضروری می‌باشد. شناخت آیات و احادیث مربوط به هر یک از این دیدگاه‌ها در اولویت قرار دارد و الفاظ و کلیدواژه‌های مربوط به پیامدهای هر دیدگاه حائز اهمیت است.

ساختار کلی درس

مقدمه

در درس قبل، به معرفی برخی از مهم‌ترین سرمایه‌های انسان (عقل، اختیار، گرایش به نیکی، نفس لؤامه، راهنمایان الهی) برای رسیدن به هدف خلقت (عبودیت و بندگی) پرداختیم.

ما برای استفاده از این سرمایه‌ها فرصت محدودی داریم. فرصتی که با مرگ انسان پایان می‌یابد.

هر انسانی که پا به عرصه وجود می‌گذارد، در یکی از مراحل زندگی، مرگ به سراغش خواهد آمد و پرونده زندگی او را در این دنیا خواهد بست؛ بنابراین انسان را از مرگ گریزی نیست (ناچار به تن دادن و پذیرفتن مرگ هستیم).

چیستی مرگ و آینده انسان پس از آن، از پرسش‌های فراگیری است که در طول تاریخ، ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است.

آشناه‌کنیم

سؤال بسیار مهم و حیاتی ← ما انسان‌ها برای چه آفریده شده‌ایم و هدف از زندگی ما چیست؟ (# ترکیبی با درس ۱ پایه دهم)

پرسش فراگیر و مشغول‌کننده ذهن ← چیستی مرگ و آینده انسان پس از آن

هدف کنیم نیاز به «درک آینده خویش» همان پرسش فراگیری است که در طول تاریخ ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است و پاسخ ندادن

به آن، انسان را دچار دل‌مشغولی، دغدغه و درد متعالی می‌کند. (# ترکیبی با درس ۱ پایه یازدهم)

◆ آنان (مردم) کوشیده‌اند تا به این پرسش‌های اساسی و سرنوشت‌ساز پاسخ دهند:

◆ **سؤال** چه سرانجامی در انتظار انسان است؟

◆ **جواب** سرای آخرت، که با مرگ، آدمی از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌شود.

◆ **سؤال** آیا واقعاً پس از امروز، فردایی در کار است؟ و اگر فردایی وجود دارد، چگونه است؟

◆ **جواب** بنابر دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنان، انسان برای بقا آفریده شده است، نه برای نابودی و فنا، و حیات جاودانه او در آخرت ادامه می‌یابد.

◆ در این درس، علاوه بر شناخت اصلی‌ترین دیدگاه‌ها در پاسخ به پرسش‌های بالا، به پیامدهای اعتقاد به هر یک از آن‌ها در زندگی می‌پردازیم.

دو دیدگاه (در مورد معاد)

◆ **سؤال** هنگامی که انسان چشم از این دنیا فرو می‌بندد و پرونده زندگی چندین ساله‌اش با مرگ بسته می‌شود، چه سرنوشتی در انتظار اوست؟

◆ **جواب** سرای جاودانه و زندگی حقیقی آخرت.

◆ **سؤال** آیا یکباره راهی دیار فنا و نیستی می‌شود؟

◆ **جواب** خیر، مرگ، غروبی برای جسم و تن و طلوعی درخشان‌تر برای روح است.

◆ **سؤال** اگر بعد از مرگ، جهان دیگری در کار است و آدمی با مرگ نیست و نابود نمی‌شود، در آن‌جا چه سرنوشتی خواهد داشت؟

◆ **جواب** انسان پس از مرگ وارد برزخ می‌شود. سپس قیامت فرا می‌رسد و به اعمال انسان می‌نگرند. اگر نیک باشد به بهشت راهی می‌شود و از نعمت‌های

آن بهره می‌برد ولی اگر گناهکار باشد رهسپار دوزخ شده و از عذاب الهی رنج می‌برد.

◆ انسان‌ها، معمولاً در برخورد با مرگ دو دیدگاه دارند (دو راهی = اختیار) | ۱- اعتقاد به معاد (معتقدان به معاد = الهیون)

◆ ۲- انکار معاد (منکران معاد = مادّیون)

۱- اعتقاد به معاد

◆ دقت در آیات مربوط به آفرینش انسان، نشان می‌دهد که انسان دارای دو بُعد (دو ساخت) است | ۱- جسمانی

◆ ۲- روحانی

◆ ویژگی‌های بعد جسمانی (مانند سایر اجسام و مواد) | ۱- دائم در حال تغییر و دگرگونی است (متغیر، تحول‌پذیر)

◆ ۲- سرانجام فرسوده و متلاشی می‌شود (استهلاک و تلاشی‌پذیری)

◆ ۱- تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد (تجزیه‌ناپذیر)

◆ ۲- متلاشی نمی‌شود (تلاشی‌ناپذیر)

◆ ۳- بعد از مرگ بدن، باقی می‌ماند (فناناپذیر)

◆ ۴- آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.

◆ ویژگی‌های بعد روحانی و غیرجسمانی انسان

دقت کنیم

در درس ۵ پایه دهم می‌خوانیم که چون روح انسان پس از مرگ توسط فرشته الهی به طور تمام و کمال دریافت می‌شود (توقی)، آگاهی و شعور و حیات انسان ادامه می‌یابد. (# ترکیبی با درس ۵ پایه دهم)

اصطلاحات

مجزّد = بعد روحانی / غیرمجزّد = بعد جسمانی

◆ از همین رو (وجود بُعد روحانی)، پیامبران الهی و پیروان آنان:

۱- مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی‌پندارند؛ ۲- بلکه مرگ را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح انسان می‌دانند.

۳- یا مرگ را پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کند.

مرگ، عامل انتقال به جاودانگی موضوع کلی

ایستگاه حدیث

رسول خدا ﷺ درباره مرگ می‌فرماید: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر، منتقل می‌شوید.»

۱ در دیدگاه پیامبران الهی و پیروان آنان، مرگ مانند پلی است که انسان را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کند.

۲ عالم پس از مرگ، پاسخ‌دهنده به میل انسان به جاودانگی است؛ زیرا انسان در فطرتش برای بقا آفریده شده است.

۳ این حدیث بیانگر دیدگاه معتقدان به معاد (الهیون) است که مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی‌پندارند.

۴ این حدیث بیانگر ضرورت معاد براساس حکمت الهی است. (# ترکیبی با درس ۴ پایه دهم)

✓ **کلید واژه:** نابودی و فنا - بقا - منتقل

◊ از ایشان (پیامبر ﷺ) پرسیدند: باهوش‌ترین مؤمنان چه کسانی هستند؟

ایستگاه حدیث

یاد مرگ برای مؤمنان: موضوع کلی

رسول اکرم ﷺ فرمود: «آنان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.»

پیام

- ۱ هوشمندی مؤمن، به میزان توجه او به مرگ و آمادگی برای آن بستگی دارد.
- ۲ این حدیث بیانگر دیدگاه اعتقاد به معاد است که مرگ را غروبی برای جسم و طلوعی درخشان‌تر برای روح می‌داند.
- ۳ یاد مرگ، موجب آمادگی برای آن می‌شود و این دو، نشانه باهوش بودن شخص مؤمن است.

✓ **کلیدواژه:** یاد مرگ

◊ در این دیدگاه (اعتقاد به معاد)، زندگی دنیوی هم‌چون خوابی کوتاه و گذراست و زندگی حقیقی (حَیَوَان) در جهان دیگر معنا می‌یابد. آن‌گونه که پیامبر ﷺ می‌فرماید:

ایستگاه حدیث

مرگ، عامل بیداری انسان: موضوع کلی

◊ پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید: «النَّاسُ نِيَامٌ، فَإِذَا مَاتُوا، انْتَبَهَوْا»

«مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می‌شوند.»

پیام

- ۱ در دیدگاه اعتقاد به معاد، زندگی دنیوی هم‌چون خوابی کوتاه و گذراست و زندگی حقیقی پس از مرگ و در جهان دیگر به واقعیت می‌پیوندد.
- ۲ در دیدگاه پیامبران الهی، مرگ، عین بیدار شدن و افزایش آگاهی است، زیرا انسان به حقیقت اعمالش آگاه می‌شود.
- ۳ این حدیث به کم‌ارزش بودن دنیا که در حد خوابی کوتاه می‌باشد و حقیقی بودن آخرت به دلیل بیدار شدن انسان از خواب اشاره دارد.
- ۴ این حدیث از جهت افزایش آگاهی انسان با آیه «يُنَبِّئُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَ أَخَّرَ» مرتبط است. (# ترکیبی با درس ۵ پایه دهم)

✓ **کلیدواژه:** نیام – انتبهوا

◊ قرآن نیز این‌گونه بر کم‌ارزش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن زندگی آخرت تأکید می‌کند:

ایستگاه آیه

مقایسه دنیا و آخرت: موضوع کلی

◊ **ملکوت ۶۲** وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ لَعِبٌ وَ إِنَّا لَنَدَارُ الْآخِرَةَ لَهِيَ **الْحَيَوَانُ** نُو كَانُوا يَعْلَمُونَ

◊ **ترجمه کلمه به کلمه** و نیست این زندگی دنیا جز سرگرمی و بازی و همانا سرای آخرت همان زندگی راستین است اگر می‌دانستند

◊ **ترجمه روان** این زندگی دنیا، جز سرگرمی و بازی نیست و سرای آخرت، زندگی حقیقی است؛ اگر می‌دانستند.

پیام

- ۱ در دیدگاه پیامبران الهی، زندگی دنیا، کم‌ارزش، سرگرمی، بازیچه و لهو و لعب است. **(لهو و لعب)**
- ۲ در دیدگاه اعتقاد به معاد، زندگی حقیقی و راستین در آخرت رقم می‌خورد، زیرا جنبه باطنی و حقیقی اعمال ارائه می‌شود. **(الْحَيَوَان)**

ترکیبی با درس ۷ پایه دهم

- ۳ دانایی مستمر به حقیقی بودن آخرت و کم‌ارزش بودن دنیا، موجب می‌شود معتقدان به معاد، به دنیا دل نسهانند. **(نُو كَانُوا يَعْلَمُونَ)**

۴ این آیه با حدیث «الناس نیام...» مرتبط است. **(لهو و لعب)**

۵ این آیه، تعریفی برای دنیا از دیدگاه ملکوتی (نه مَلْکِی) ارائه کرده است. **(لهو و لعب)**

۶ این آیه، هشدار و اندازی برای انسان‌هایی است که زندگی دنیوی را بر زندگی اخروی ترجیح داده‌اند. **(الْحَيَوَان)**

۷ غفلت از حقیقت آخرت، دنیاپرستی و غرق شدن در آن، جهالت است. **(لهو و لعب)**

۸ توجه صرف به زندگی مادی، انسان را از امر مهم و راستین غافل می‌کند. **(لهو و لعب - الحيوان)**

✓ **کلیدواژه:** لهو – لعب – الحيوان

◊ **نکته** ترکیب فعل «کَانَ + مضارع» معنای ماضی استمراری و مستمر بودن فعل را افاده می‌کند.

تست توصیف قرآن کریم از حیات دنیوی در مقایسه با آخرت چیست و این که دانایی مستمر به کم‌ارزش بودن دنیا، مؤثر در عدم دل‌بستگی به آن است از پیام کدام عبارت قرآنی مفهوم می‌گردد؟

۱) لهو و لعب - ﴿وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ﴾

۲) حیوان - ﴿وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ﴾

۳) لهو و لعب - ﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

۴) حیوان - ﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

جواب قرآن کریم در مورد کم‌ارزش بودن دنیا، تعبیر «لهو و لعب» را به کار برده است و استمرار دانایی در فعل «کَانُوا يَعْلَمُونَ» مورد نظر است. پس گزینه (۳) صحیح است.

پیامدهای اعتقاد به معاد

۱- پیامد اول: با این دیدگاه (اعتقاد به معاد)، زندگی از بن‌بست بیرون می‌آید و پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می‌شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می‌گیرد.

نتایج دیدگاه اعتقاد به معاد

زیستگاه آیه

من آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ	طائفه ۱
هر کس ایمان آورد به خدا و روز قیامت و انجام دهد نیکی را پس نه ترسی بر ایشان است و نه آن‌ها اندوهگین می‌شوند	ترجمه کلی به کلی
هر کس به خدا و آخرت ایمان آورد و کارهای نیک انجام دهد، پس ترسی بر ایشان نیست و اندوهگین نمی‌شوند.	ترجمه روان
اولین پیامد دیدگاه اعتقاد به معاد جایگزینی نشاط و شادایی و انگیزه کار و فعالیت به جای حزن و اندوه در انسان با ایمان و صالح است. ﴿لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾	۱
دومین پیامد دیدگاه معتقدان به معاد (الهیون)، نداشتن خوف و داشتن شجاعت است. ﴿لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾	۲
نهراسیدن از مرگ و حفظ نشاط و شادایی معلول (مشروطه) ایمان به خدا و آخرت مقرون با عمل صالح است. ﴿أَمِنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا﴾	۳
رهایی از ترس و اندوه برای کسانی است که مشمول ولایت معنوی خداوند و واسطه فیض و رحمت او باشند. ﴿لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾	۴
این آیه با حدیث پیامبر ﷺ که فرمود: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید...» مرتبط است. ﴿والیوم الآخر﴾	۵
شهادت‌طلبی الهیون در زندگی ظالمانه معلول ایمان آن‌ها به معاد و دل‌نپستن به دنیاست. ﴿لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾	۶
کلید واژه: الیوم الآخر - لا خوف - لا هم یحزنون	

چنین انسانی (معتقد به معاد) دارای انرژی فوق‌العاده و همت خستگی‌ناپذیر است و از کار خود لذت می‌برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می‌کوشد و می‌داند که هر چه بیش‌تر در این راه گام بردارد (علت)، آخرت او زیباتر خواهد بود (معلول). (رابطه مستقیم میان میزان تلاش و زیبایی آخرت)

انسان معتقد به معاد می‌داند که هیچ‌یک از کارهای نیک او در آن جهان بی‌پاداش نمی‌ماند. حتی اگر آن کارها به چشم کسی نیاید و نیز اطمینان دارد که اگر در این مسیر ظلمی به او بشود و نتواند داد خود را از ظالمان بستاند (شرط)، قطعاً در جهان دیگری خداوند آن‌ها را به سزای اعمالشان خواهد رساند. (مشروط) (ضرورت معاد بر اساس عدل الهی: # ترکیبی با درس ۴ پایه دهم)

پیامد اول دیدگاه معتقدان به معاد: خروج از بن‌بست، امید و روشنایی، شور و نشاط و انگیزه انرژی، همت، لذت، تلاش و توان بسیار، خدمت به خلق خدا. ۲- پیامد دوم: انسان دیگر توسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خدا است. خداپرستان حقیقی گرچه در دنیا زندگی می‌کنند و زیبا هم زندگی می‌کنند؛ اما به آن دل نمی‌سپارند (علت)؛ از این رو، مرگ را ناگوار نمی‌دانند (معلول). آنان (معتقدان معاد) معتقدند که مرگ برای کسانی ناگوار و هولناک است (معلول) که الف) زندگی را محدود به دنیا می‌بینند یا ب) با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند (علت).

نترسیدن خداپرستان از مرگ به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می‌کنند، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می‌خواهند (علت) تا ۱- بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، ۲- با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند و ۳- به درجات برتر بهشت نائل شوند (معلول).

از طرف دیگر، همین عامل (نهراسیدن از مرگ: علت) سبب می‌شود که ۱- دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر شود و ۲- شجاعت به مرحله عالی آن برسد (معلول).

و آن‌گاه که ۱- حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد و ۲- فداکاری در راه خدا ضروری باشد (علت)، ۱- انسان‌ها به استقبال شهادت بروند و ۲- با شهادت خود راه آزادی انسان‌ها را هموار کنند (معلول).

اشتباه نکنیم

دل نسرپدن به دنیا ← ناگوار ندانستن مرگ

زندگی محدود به دنیا + کوله‌باری از گناه ← مرگ ناگوار و هولناک

ذلت کنیم

اولین پیامد اعتقاد به معاد = شور و نشاط و انگیزه = و لا هُم یَحْزَنُونَ

دومین پیامد اعتقاد به معاد = نهراسیدن از مرگ = فلا خوف علیهم

از این رو، آن‌گاه که امام حسین علیه السلام در دو راهی (اختیار) ذلت و شهادت قرار گرفت، شهادت را برگزید و فرمود:

ایستگاه حدیث

ترجیح دادن شهادت به ذلت: موضوع کلی

امام حسین علیه السلام «من مرگ را جز سعادت، و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.»

- ۱ آن‌گاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد، و فداکاری در راه خدا ضروری باشد، انسان‌ها به استقبال شهادت می‌روند و با شهادت خود راه آزادی انسان‌ها را هموار می‌کنند.
 - ۲ امام حسین علیه السلام در مسیر دو راهی ذلت و شهادت، شهادت را برگزید.
 - ۳ علت سعادت یافتن مرگ، دلیلانه بودن زندگی با ظالمان است.
 - ۴ این حدیث به دومین پیامد دیدگاه اعتقاد به معاد، یعنی نهراسیدن از مرگ اشاره دارد و با «لا خوف» مرتبط است.
 - ۵ سخن امام حسین علیه السلام در برابر یزیدیان، نشانه عزت نفس ایشان است. (# ترکیبی با درس ۱۱ پایه یازدهم)
- ✓ **کلیدواژه:** مرگ - سعادت - ننگ و خواری

پیام

ایستگاه حدیث

مرگ، عامل انتقال به بهشت: موضوع کلی

امام حسین علیه السلام خطاب به یاران خود نیز فرمود: «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد. پس کدام‌یک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟»

- ۱ در دیدگاه معتقدان به معاد، مرگ مانند پلی است که انسان را از یک هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) انتقال می‌دهد.
 - ۲ امام حسین علیه السلام در بیان نهراسیدن از مرگ که پیامد دوم اعتقاد به معاد است، به یارانش شجاعت خود را اعلام نمود.
 - ۳ این حدیث با عبارت قرآنی «لَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ» قرابت مفهومی دارد.
 - ۴ تشبیه امام حسین علیه السلام از دنیا به ساحل سختی‌ها و زندان است و جهان آخرت را به ساحل سعادت و کرامت و بهشت پهناور و قصر تشبیه نموده است. در این صورت مرگ مانند پل است.
 - ۵ این حدیث با سخن پیامبر صلی الله علیه و آله که فرمود: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر، منتقل می‌شوید.» در اوج ارتباط است.
- ✓ **کلیدواژه:** مرگ - پل - سعادت و کرامت - بهشت - قصر

پیام

مرور سریع

دیدگاه اعتقاد به معاد ← مرگ مانند پل و طلوعی برای روح

۱- انگیزه و نشاط و شور کار و فعالیت ← «لا هم یحزنون» پیامدها

۲- نهراسیدن از مرگ و شجاعت و فداکاری و شهادت‌طلبی در صورت ذلت در دنیا ← «لا خوف علیهم»

تست آن جا که ولّی معصوم علیه السلام با لحن استفهام انکاری، زندگی دنیا را کم ارزش می شمارد، کدام حدیث را مستند قرار داده ایم و با کدام آیه

شریفة مرتبط است؟

- ۱) برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید بلکه برای بقا آفریده شده‌اید. - **﴿ مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا وَ مَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ ﴾**
 - ۲) برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید بلکه برای بقا آفریده شده‌اید. - **﴿ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴾**
 - ۳) کدام یک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود. - **﴿ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴾**
 - ۴) کدام یک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود. - **﴿ مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا وَ مَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ ﴾**
- جواب** پرسش امام حسین علیه السلام از این که «کدام یک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟» با پاسخ «هیچ کس» مواجه می شود و از نوع استفهام انکاری است. این سخن امام حسین علیه السلام نشان از شجاعت ایشان و نهراسیدن از شهادت است که با عبارت، «لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ» مرتبط است. پس گزینه (۳) صحیح است.

۲- انکار معاد

- ◇ گروهی وجود دنیای پس از مرگ را انکار می کنند؛ این دسته که برای انسان حقیقتی جز جسم و تن (بعد جسمانی) او قائل نیستند، با فرا رسیدن مرگ انسان و نابودی جسم او، پرونده او را برای همیشه می بندند.
- ◇ در این دیدگاه (انکار معاد)، مرگ پایان زندگی است و هر انسانی پس از مدتی زندگی در دنیا، دفتر عمرش بسته می شود و حیات او پایان می یابد و رهسپار نیستی (عدم) می گردد.

مرگ در دیدگاه منکران معاد - موضوع کلی

ایستگاه آیه

و قالوا ما هي إلا حياتنا الدنيا نموت و نحيا و ما يهلكنا إلا الدهر	و گفتند نیست آن جز زندگی ما در دنیا می میریم و زنده می شویم و هلاک نمی شویم جز با روزگار
و قالوا ما هي إلا حياتنا الدنيا نموت و نحيا و ما يهلكنا إلا الدهر	[کافران] گفتند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی ما نیست. همواره [گروهی از ما] می میریم و [گروهی] زنده می شویم و ما را فقط گذشت روزگار نابود می کند.
و ما نهم بذلک من علمین انهم إلا یظنون	و نیست برای آن ها بر آن هیچ علمی نیست برای آن ها جز این که گمان می کنند

البته این سخن را از روی علم نمی گویند بلکه فقط ظن و خیال آنان است.

تذکره

- ۱- کافران در این آیه، مرگ خود را به گذشت روزگار (دهر) نسبت می دهند. **﴿و ما يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾**
- ۲- منکران معاد، زندگی را محدود به همین دنیا می دانند. **﴿ما هي إلا حياتنا الدنيا﴾**
- ۳- منشأ سخن منکران معاد از روی علم نیست؛ بلکه از روی ظن و گمان است. **﴿يَظُنُّونَ﴾**
- ۴- مردن گروهی از مشرکان و زنده شدن گروهی دیگر بدون وجود معاد، مبنای سخنان دهریون و مادیون است. **﴿نَمُوتُ وَ نَحْيَا﴾**

کلید واژه: **﴿إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا - الدَّهْر - يَظُنُّونَ﴾**

پیامدهای انکار معاد

◇ از پیامدهای مهم این نگرش برای انسانی که گرایش به جاودانگی دارد (علت)، این است که:

- ۱- همین زندگی چند روزه نیز برایش بی ارزش می شود.
- ۲- در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می شود.
- ۳- شادابی و نشاط زندگی را از دست می دهد.
- ۴- از دیگران کناره می گیرد.
- ۵- به انواع بیماری های روحی دچار می شود.
- ۶- گاهی نیز برای تسکین خود و فرار از ناراحتی، در راه هایی قدم می گذارد که روز به روز بر سرگردانی و یأس او می افزاید.

(معلول)

◇ گروهی نیز می‌کوشند که راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرند و خود را به هر کاری سرگرم می‌سازند (علت) تا آینده تلخی را که در انتظار دارند، فراموش کنند (معلول).

◇ البته این آثار و پیامدها، گریبان کسانی را نیز که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است، می‌گیرد.

◇ این افراد به دلیل ۱- فرو رفتن در هوس‌ها، ۲- دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و ۳- از یاد آخرت غافل می‌شوند (علت) و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارد (معلول).

تست پیامد مشترک «غیر معتقدان به معاد» و «معتقدانی که به معاد، ایمان و باور قلبی ندارند» کدام است و علت هر کدامشان را در چه

عاملی می‌توان جست‌وجو کرد؟

۱) غفلت - فرو رفتن در هوس‌ها - گرایش به جاودانگی

۲) غفلت - گرایش به جاودانگی - فرو رفتن در هوس‌ها

۳) روزمرگی - گرایش به جاودانگی - فرو رفتن در هوس‌ها

۴) روزمرگی - فرو رفتن در هوس‌ها - گرایش به جاودانگی

◇ **جواب** آثار و پیامدهای منکران (غیر معتقدان به) معاد گریبان کسانی را نیز که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل

نشده است، می‌گیرد. این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شوند.

از طرفی در نگرش انکار معاد، انسانی که گرایش به جاودانگی دارد، همین زندگی چند روزه برایش بی‌ارزش می‌شود. لذا گروهی می‌کوشند که راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرند. پس گزینه (۲) صحیح است.

فعالیت کلاسی

◇ **سؤال** آیا گروهی که راه بی‌توجهی و غفلت از مرگ را پیش می‌گیرند، شیوه‌ی درستی را انتخاب کرده‌اند؟ چرا؟

◇ **جواب** خیر، نباید از آن چه واقعی است و حتماً اتفاق خواهد افتاد، فرار کرد. زیرا فرار از آن معنا ندارد. فرار از مرگ همان به سوی آن رفتن است. علاوه بر این فرار از مرگ سبب می‌شود که انسان خودش را برای آن آماده نکند و در وقت مواجهه با مرگ زیان ببیند، آن هم یک زیان واقعی که قابل جبران نیست.

الهیسه و تحقیق

۱- چرا برخی از افراد با این‌که می‌گویند آخرت را قبول دارند و از لحاظ فکری آن را پذیرفته‌اند، تلاش چندانی برای آن جهان نمی‌کنند و در زندگی خود به گونه‌ای عمل می‌کنند که گویی آخرتی در پیش نیست؟

زیرا ممکن است کسانی برحسب عادت یا تقلید یا صرفاً به لحاظ نظری پذیرفته باشند که آخرتی هست اما در عمل، پایبندی چندانی به آن نداشته باشند و اهل گناه و فساد باشند. اینان در حقیقت دارای ایمان قوی نیستند و معاد را صرفاً به زبان یا حداکثر در اندیشه قبول دارند و قلباً به آن نگرویده‌اند.

۲- آیا توجه به آخرت، لزوماً بی‌توجهی به دنیا و عقب‌ماندگی را در پی دارد؟

اعتقاد به آخرت نه تنها سبب عقب‌ماندگی نیست، بلکه باعث تصحیح زندگی و در پیش گرفتن اخلاق الهی می‌شود.

رابطه علی و معلول

◇ نداشتن ترس، غم و اندوه نتیجه (معلول) ایمان به خدا، روز قیامت و انجام عمل صالح است. (مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمَلَ صَالِحًا (علت) فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ (معلول))

◇ با اعتقاد به جهان آخرت (علت)، انسان همواره آماده فداکاری در راه خدا بودن و عدم ترس از مرگ است. (معلول)

◇ آسان‌تر شدن دفاع از حق و فداکاری در راه خدا و رسیدن به مرحله‌ی عالی شجاعت، معلول نهراسیدن از مرگ است.

◇ کافران گذشت روزگار را علت نابودی خود می‌پندارند.

◇ دل ناسپردن به دنیای مادی، علت ناگوار ندانستن مرگ است.

◇ زندگی را محدود به دنیا دیدن و داشتن کوله‌باری از گناه علت ناگوار و هولناک دانستن مرگ است.

◇ داشتن دیدگاه مادی نسبت به مرگ و داشتن گرایش به جاودانگی علت بی‌ارزش شدن همین زندگی چند روزه است.

- ◆ به یأس و ناامیدی دچار شدن
- ◆ از دست دادن شادابی و نشاط
- ◆ کناره‌گیری از دیگران
- ◆ دچار شدن به انواع بیماری‌های روحی
- ◆ گام گذاشتن در راه‌هایی که دچار سرگردانی و یأس می‌شود
- ◆ کسانی که معاد را قبول دارند، اما به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده و در هوس‌ها فرو رفته‌اند (علت):
- ۱- دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند.
- ۲- از یاد آخرت غافل هستند.
- ۳- زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارند.

(معلول)

ترین‌ها

- ◆ اصلی‌ترین دیدگاه‌ها در پاسخ به پرسش از آینده انسان عبارتند از: ۱- اعتقاد به معاد ۲- انکار معاد
- ◆ باهوش‌ترین مؤمنان از دیدگاه پیامبر ﷺ آنان هستند که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.
- ◆ زندگی برتر، زندگی در جهان آخرت است. (الحيوان)
- ◆ انسان معتقد به معاد می‌داند که هر چه پیش‌تر در راه کارهای نیک و خدمت به خلق خدا گام بردارد، آخرت او زیباتر خواهد بود.
- ◆ خداپرستان حقیقی از خداوند عمر طولانی می‌خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.
- ◆ نترسیدن خداپرستان از مرگ سبب می‌شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر شود.
- ◆ پیامبران الهی و پیروان آنان مرگ را پایان‌بخش دفتر زندگی نمی‌پندارند، بلکه آن را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح انسان می‌دانند یا پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کند.

مترادفها

- ◆ بُعد روحانی = مجرد = تجزیه و تحلیل ناپذیر = تلاشی ناپذیر
- ◆ بُعد جسمانی = غیرمجرد = تجزیه و تحلیل پذیر = تلاشی پذیر
- ◆ لهو = سرگرمی (ویژگی دنیا از نظر قرآن)
- ◆ لعب = بازیچه، بازی (ویژگی دنیا از نظر قرآن)
- ◆ الخیوان: زنده = راستین (ویژگی آخرت از نظر قرآن)

مرور سریع مهم‌ترین نکات درس

- ◆ در برابر مرگ دو دیدگاه وجود دارد: ۱- معتقدین به معاد ۲- منکرین معاد
- ◆ انسان دارای دو بُعد جسمانی و روحانی است:
- ◆ بُعد جسمانی: ۱- دائم در حال تغییر و دگرگونی است. ۲- سرانجام فرسوده و مستهلک می‌شود.
- ◆ بُعد روحانی: ۱- تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد. (مستهلک نمی‌شود) ۲- متلاشی نمی‌شود. ۳- بعد از مرگ بدن، باقی می‌ماند. ۴- آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.
- ◆ رسول خدا ﷺ: برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر، منتقل می‌شوید.
- ◆ رسول خدا ﷺ: باهوش‌ترین مؤمنان کسانی هستند که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.
- ◆ در دیدگاه الهی زندگی دنیوی هم‌چون خوابی کوتاه و گذراست و زندگی حقیقی در جهان دیگر است.
- ◆ پیامبر ﷺ می‌فرماید: «الناس نيام، فاذا ماتوا، اُنْتَبهوا»: مردم در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می‌شوند.
- ◆ قرآن بر کم‌ارزش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن زندگی آخرت تأکید می‌کند. ﴿و ما هذه الحیاة الدنیا الا لهو و لعب و انّ الدار الآخرة لهی الحیوان ...﴾
- ◆ پیامد دیدگاه اعتقاد به معاد: زندگی از بن‌بست بیرون می‌آید و پنجره امید و روشنائی به روی انسان باز می‌شود. شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می‌گیرد و هم‌چنین از مرگ ترس، غم و اندوه ندارد. ﴿من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحًا فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون﴾

- ◆ چون خداپرستان به دنیا دل نمی‌سپرند (علت)، از این رو مرگ را ناگوار نمی‌دانند. (معلول)
- ◆ خداپرستان معتقدند، مرگ برای کسانی ناگوار و هولناک است که زندگی را محدود به دنیا می‌بینند یا با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند.
- ◆ خداپرستان آرزوی مرگ نمی‌کنند، بلکه عمر طولانی می‌خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، با اندوخته‌های کامل‌تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.
- ◆ امام حسین علیه السلام من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.
- ◆ امام حسین علیه السلام خطاب به یاران خود: مرگ چیزی نیست، مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد و ...
- ◆ کافران می‌گویند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی نیست ... و ما را فقط گذشت روزگار نابود می‌کند. ← ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا ... وَ مَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ ...﴾
- ◆ پیامد مهم نگرش مادی برای کسی که گرایش به جاودانگی دارد، این است که همین زندگی چند روزه نیز برایش بی‌ارزش می‌شود، در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می‌شود و ...
- ◆ آثار و پیامدهای نگرش مادی، گریبان کسانی را نیز که معاد را قبول دارند اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است، می‌گیرد.

نگاهی ویژه به آیات

سؤال	کلیدواژه‌های آیه
۱- قرآن کریم، زندگی دنیا را چگونه معرفی می‌کند؟	﴿لَهُوَ وَ لِمِئْتٍ﴾
۲- زندگی حقیقی و راستین در کدام عالم نمود پیدا می‌کند؟	﴿إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ﴾
۳- شرط دل نبستن به دنیا و اصل قرار دادن آخرت چیست؟	﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾
۴- آنان که مستمراً حقیقت دنیا و آخرت را می‌دانند، چه نگاهی به آخرت دارند؟	﴿لَهُمِ الْحَيَاةُ﴾
۵- نتیجه ایمان و عمل صالح چیست؟	﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
۶- نهراسیدن از مرگ و نشاط و انگیزه کار و فعالیت، معلول کدام دیدگاه است؟	﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا﴾
۷- اعتقاد منکران معاد در خصوص زندگی کدام است؟	﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا﴾
۸- عامل هلاک‌کننده انسان از دیدگاه منکران معاد چیست؟	﴿وَمَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾
۹- مبنای سخن منکران معاد که زندگی را منحصر به دنیا می‌دانند، چیست؟	﴿وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَتْلَتُونَ﴾

درس در یک نگاه

ابعاد انسان

♦ جسمانی: دائم در حال تغییر و دگرگونی، فرسوده و متلاشی می‌شود.

♦ روحانی: تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود، بعد از مرگ بدن باقی می‌ماند، آگاهی و حیات را از دست نمی‌دهد.

♦ مرگ پایان‌بخش زندگی نیست، مانند پل انتقال یا غروبی برای جسم و طلوعی درخشان‌تر برای روح است.

♦ حدیث پیامبر ﷺ: برای بقا آفریده شده‌اید ...

♦ حدیث پیامبر ﷺ: باهوش‌ترین مؤمنان فراوان به یاد مرگ‌اند ...

♦ دنیا خوابی کوتاه و گذرا (حدیث: ماتوا، انتبهوا) و کم‌ارزش (لهو و لعب) است و زندگی حقیقی در آخرت معنا می‌یابد. (حیوان)

۱- اعتقاد به معاد

۱- خروج زندگی از بن‌بست، امید و روشنایی، شور و نشاط، انگیزه کار و فعالیت، انرژی و

همت، لذت از کار، خدمت به خلق برای آخرت زیباتر. (لا هم یحزنون)

۲- نداشتن ترس، آمادگی فداکاری، ناگوار ندانستن مرگ به دلیل دل ناسپردن به دنیا،

خواستن عمر طولانی برای اندوخته کامل و درجات برتر بهشت، آسان شدن دفاع از مظلوم،

شجاعت در مرحله عالی، شهادت‌طلبی در صورت ذلت‌بار بودن زندگی. (لا خوف علیهم)

♦ حدیث امام حسین علیه السلام: مرگ سعادت است زیرا زندگی با ظالمان ننگ و خواری است.

♦ حدیث امام حسین علیه السلام: مرگ چیزی نیست مگر پلی ...

♦ پنجره‌ای به روشنایی

(دو دیدگاه در مورد معاد)

۲- انکار معاد: حقیقت انسان جسم و تن اوست، بسته شدن پرونده انسان با مرگ، رهسپار نیستی شدن. آیه: (ما هی

إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا ... وَ مَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ ... يَتَذَكَّرُونَ)

۱- انسانی که گرایش به جلودانگی دارد، زندگی چند روزه برایش بی‌ارزش می‌شود. یأس، ناامیدی،

♦ پیامدهای انکار معاد: کناره‌گیری از دیگران، بیماری‌های روحی

۲- پیش گرفتن راه غفلت و فراموشی و سرگرمی

♦ آنان که معاد را قبول دارند اما برایشان به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده: زندگی و رفتارشان تفاوتی با منکران معاد

ندارد. به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شود.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای درس ۸۸

تست‌های تالیفی

۱۵۵. دو ساحتی بودن انسان شامل بُعد «تغییر و تحلیل‌پذیر» و «تجزیه‌ناپذیر»، به ترتیب مؤید کدام بعد از ابعاد وجودی انسان است و کدام یک به دیدگاه معتقدان به معاد مرتبط است؟
- ۱) جسمانی - روحانی - دوم ۲) روحانی - جسمانی - اول
۳) جسمانی - روحانی - اول ۴) روحانی - جسمانی - دوم
۱۵۶. پرسش فراگیری که در طول تاریخ بشریت، ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است، کدام است؟ و معنایابی زندگی واقعی در کدام عبارت متجلی است؟
- ۱) ماهیت مرگ ﴿ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا﴾
۲) ماهیت مرگ «الناس نیام، فاذا ماتوا انتبهوا»
۳) ماهیت سعادت - «الناس نیام، فاذا ماتوا انتبهوا»
۴) ماهیت سعادت - ﴿ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا﴾
۱۵۷. از آیه شریفه ﴿و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا...﴾ کدام موضوع مستنبط می‌گردد؟
- ۱) این آیه درباره کسانی است که معاد را قبول دارند اما اعتقاد آن‌ها به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است.
۲) مبنای سخنان منکران معاد این است گروهی می‌میرند و گروهی زنده می‌شوند و معادی وجود ندارد.
۳) کافران با این‌که علم و آگاهی دارند ولی روزگار را علت نابودی خویش می‌دانند.
۴) بی‌مقدار شدن زندگی دنیوی معلول و نتیجه تمایل به جاودانه بودن است.
۱۵۸. از پیامدهای دیدگاه پیامبران الهی نسبت به مرگ به ترتیب پیامد اول و دوم در کدام عبارت‌های قرآنی مشهود است؟
- ۱) ﴿لهی الحیوان﴾ - ﴿فلا خوف علیهم﴾
۲) ﴿فلا خوف علیهم﴾ - ﴿و لا هم یحزنون﴾
۳) ﴿و لا هم یحزنون﴾ - ﴿فلا خوف علیهم﴾
۴) ﴿و لا هم یحزنون﴾ - ﴿لهی الحیوان﴾
۱۵۹. پایان نداشتن دفتر زندگی در اعتقاد پیامبران، منبعت از کدام اعتقاد است و با کدام حدیث ارتباط مفهومی دارد؟
- ۱) طلوعی برای تن دانستن - برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید بلکه برای بقا آفریده شده‌اید.
۲) غروبی برای جان دانستن - باهوش‌ترین مؤمنان کسانی هستند که فراوان به یاد مرگ‌اند.
۳) طلوعی برای جان دانستن - برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید بلکه برای بقا آفریده شده‌اید.
۴) غروبی برای تن دانستن - باهوش‌ترین مؤمنان کسانی هستند که فراوان به یاد مرگ‌اند.
۱۶۰. غفلت در دیدگاه انکار و اعتقاد به معاد به ترتیب متبوع کدام عوامل است؟
- ۱) بی‌ارزش شدن زندگی چند روزه دنیوی - فرورفتن در منجلاب خواهش‌های نفسانی
۲) فراموشی آینده تلخی که در انتظار دارند - فرورفتن در منجلاب خواهش‌های نفسانی
۳) فراموشی آینده تلخی که در انتظار دارند - عدم آرایش به زیورهای فریبنده دنیا
۴) بی‌ارزش شدن زندگی چند روزه دنیوی - عدم آرایش به زیورهای فریبنده دنیا
۱۶۱. بر اساس آیه شریفه ﴿من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحاً...﴾ پیامدهای معتقدین به معاد به ترتیب چگونه ذکر شده است؟
- ۱) نهراسیدن از مرگ - شور و نشاط و انگیزه
۲) شور و نشاط و انگیزه - نهراسیدن از مرگ
۳) آماده فداکاری - دل نسرپدن به دنیا
۴) دل نسرپدن به دنیا - آماده فداکاری
۱۶۲. در بیان پیامبر اکرم ﷺ باهوش‌ترین مؤمنان چه کسانی هستند و کدام عبارت با آن ارتباط معنایی دارد؟
- ۱) فراوان به یاد مرگ‌اند - ﴿الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا﴾
۲) بهتر از دیگران خود را برای مرگ آماده می‌کنند - ﴿الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا﴾
۳) بهتر از دیگران خود را برای مرگ آماده می‌کنند - ﴿و ما یهلکنا الا الذهر﴾
۴) فراوان به یاد مرگ‌اند - ﴿من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحاً﴾

۱۶۳. خداپرستان حقیقی که از مرگ نمی‌هراسند چه نسبتی با «تقاضای مرگ» دارند و امام حسین علیه السلام در برابر یزیدیان در چه شرایطی آن را مطالبه نمود؟
- (۱) قبول - ضرورت فداکاری در راه خدا
(۲) رد - ضرورت فداکاری در راه خدا
(۳) قبول - جمع‌آوری اندوخته‌ای اکمل
(۴) رد - جمع‌آوری اندوخته‌ای اکمل
۱۶۴. هرگاه بخواهیم برای سخن پیامبر صلی الله علیه و آله که می‌فرماید: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید...» مستند قرآنی ارائه دهیم، کدام آیه مدد رسان ما خواهد بود و تعبیر ایشان از مرگ در این روایت چیست؟
- (۱) «فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون» - انتقال
(۲) «ان الدار الآخرة لهی الحیوان» - انتقال
(۳) «ان الدار الآخرة لهی الحیوان» - جاودانگی
(۴) «فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون» - جاودانگی
۱۶۵. «شهادت طلبی الهیون» و «ناگوار نبودن مرگ در منظر ایشان» به ترتیب معلول کدام عوامل است، و بیانگر کدام پیامد اعتقاد به معاد می‌باشد؟
- (۱) ذلت‌بار یافتن حیات دنیا - دل نسپردن به حیات مادی دنیا - دومین
(۲) ذلت‌بار یافتن حیات دنیا - ایمان به خداوند و انجام عمل صالح - دومین
(۳) ضروری یافتن فداکاری در راه خدا - ایمان به خداوند و انجام عمل صالح - اولین
(۴) ضروری یافتن فداکاری در راه خدا - دل نسپردن به حیات مادی دنیا - اولین
۱۶۶. یکی از آثار اعتقاد به معاد باز شدن پنجره امید و روشنایی و فراگیر شدن شور و نشاط در زندگی انسان است. اگر بخواهیم دلیل و علت این شور و نشاط در زندگی انسان مؤمن به معاد را از دقت در آیات قرآن کریم کشف کنیم، کدام آیه شریفه پاسخگوی ما خواهد بود؟
- (۱) «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمَلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ»
(۲) «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»
(۳) «وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ لَعِبٌ وَ إِنَّا نَدَارُ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ»
(۴) «وَ قَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا وَ مَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ»
۱۶۷. طبق معارف قرآن کریم، انسان آن‌گاه آخرت را حیات حقیقی و دنیا را بازیچه خواهد دید که
- (۱) به طور مستمر اهل علم گردد.
(۲) هدایت الهی را بپذیرد.
(۳) به حیات دنیوی راضی نشود و به آن آرام نگیرد.
(۴) به طور مستمر اهل ایمان گردد.
۱۶۸. آیا توجه به آخرت، لزوماً بی‌توجهی به دنیا و عقب‌ماندگی را در پی دارد؟ چرا؟
- (۱) خیر - زیرا اعتقاد به معاد سبب تلاش بیش‌تر و در نظر گرفتن رفتار درست در دنیا می‌شود.
(۲) خیر - ولی بایستی به‌صورت متعادل نسبت به دنیا برخورد کنیم.
(۳) بله - ولی بایستی به‌صورت متعادل نسبت به دنیا برخورد کنیم.
(۴) بله - زیرا اعتقاد به معاد سبب تلاش بیش‌تر و در نظر گرفتن رفتار درست در دنیا می‌شود.
۱۶۹. از آیه شریفه «وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ لَعِبٌ وَ إِنَّا نَدَارُ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ» چند مورد از موضوعات زیر دریافت می‌گردد؟
- (الف) در این آیه تعریفی از دنیا و آخرت آمده است.
(ب) این آیه هشدار است برای انسان‌هایی که زندگی دنیوی را بر زندگی اخروی ترجیح داده‌اند.
(ج) این آیه به کم‌ارزش بودن زندگی دنیوی و حقیقی بودن زندگی اخروی تأکید می‌کند.
(د) در دیدگاه الهی، زندگی دنیوی، مصداق لهو و لعب است و زندگی اخروی، مصداق حقیقی و راستین است.
- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴
۱۷۰. «مقایسه دنیا و آخرت» و «مرگ به عنوان عامل بیداری انسان» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- (۱) «وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ لَعِبٌ ...» - «النَّاسُ نِيَامٌ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا»
(۲) «وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ لَعِبٌ ...» - «فَالْهَمُّهَا فَجُورُهَا وَ تَقْوَاهَا»
(۳) «وَ قَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا ...» - «فَالْهَمُّهَا فَجُورُهَا وَ تَقْوَاهَا»
(۴) «وَ قَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا ...» - «النَّاسُ نِيَامٌ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا»
۱۷۱. تبیین قرآن کریم از دنیا در کدام آیه شریفه مشهود است؟
- (۱) «المَالُ وَ الْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا»
(۲) «وَ قَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا»
(۳) «وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ لَعِبٌ»
(۴) «مَنْ كَانَ يَرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ»

۱۷۲. باهوش‌ترین مؤمنان از دیدگاه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در کدام آیه تجلی دارد؟

- (۱) ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا﴾
 (۲) ﴿مَوْتٌ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾
 (۳) ﴿وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ﴾
 (۴) ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

۱۷۳. از آیه شریفه ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا...﴾ کدام موضوع دریافت می‌گردد؟

- (۱) علیت ایمان به خدا و آخرت و معلولیت عدم ترس و غم و اندوه
 (۲) معلولیت ایمان به خدا و آخرت و علیت عدم ترس و غم و اندوه
 (۳) معلولیت ایمان به خدا و آخرت و علیت کم‌ارزش شدن زندگی دنیایی
 (۴) علیت ایمان به خدا و آخرت و معلولیت کم‌ارزش شدن زندگی دنیایی
 ۱۷۴. ناگوار نداشتن مرگ از سوی خداپرستان دل نسرپدن به دنیا است و آنان مرگ را برای کسانی ناگوار می‌دانند که

..... سبب می‌شود، دفاع از حق و مظلوم در راه خدا آسان‌تر شود.

- (۱) علت - زندگی را محدود به دنیا می‌دانند - گرایش به جاودانگی
 (۲) معلول - با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند - گرایش به جاودانگی
 (۳) علت - با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند - نهراسیدن از مرگ
 (۴) معلول - زندگی را محدود به دنیا می‌دانند - نهراسیدن از مرگ
 ۱۷۵. عبارت «من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.» از فرمایشات کدام معصوم علیه السلام است و با کدام آیه شریفه ارتباط دارد؟

- (۱) امام حسین - ﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ﴾
 (۲) امام علی - ﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ﴾
 (۳) امام حسین - ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 (۴) امام علی - ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

۱۷۶. معتقدین به معاد، مرگ را پایان زندگی خود نمی‌دانند و از خداوند عمر طولانی درخواست می‌کنند تا به چه هدفی برسند؟

- (۱) با اعتقاد به این‌که معاد و دل سپردن به دنیا با هم منافاتی ندارند دنیا و آخرت خویش را آباد کنند.
 (۲) تا بتوانند به دنیادوستان بفهمانند که باید در دنیا، زندگی متعادل داشت.
 (۳) به این وسیله بتوانند به آیندگان اثبات کنند که باید به خلق خدا خدمت نمود.
 (۴) با تلاش بیش‌تر در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند.

۱۷۷. تأکید قرآن کریم بر حقایق رستاخیز در کدام آیه تجلی دارد و زندگی دنیوی دارای کدام ویژگی است؟

- (۱) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا...﴾ - اعتباری
 (۲) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا...﴾ - انتزاعی
 (۳) ﴿وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ - انتزاعی
 (۴) ﴿وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ - اعتباری

۱۷۸. بازتاب نگرش مادیون برای انسانی که دارد، این است که و در نتیجه

- (۱) میل به جاودانگی - از دیگران کناره می‌گیرد - شادایی و نشاط زندگی را از دست می‌دهد.
 (۲) ایمان به خدا - از دیگران کناره می‌گیرد - به یأس و ناامیدی دچار می‌شود.
 (۳) ایمان به خدا - زندگی چند روزه دنیا برایش بی‌ارزش می‌شود - شادایی و نشاط زندگی را از دست می‌دهد.
 (۴) میل به جاودانگی - زندگی چند روزه دنیا برایش بی‌ارزش می‌شود - به یأس و ناامیدی دچار می‌شود.

۱۷۹. اضطراب از فنا و نابودی معلول کدام بینش درباره مرگ است و بازتاب این نگرش چیست و کدام تمایل در انسان موجب بی‌ارزش شدن زندگی

چند روزه دنیا می‌شود؟

- (۱) دیدگاه مادی - قرار گرفتن در بن‌بست - یأس و ناامیدی
 (۲) نگرش الهی - غفلت از خدا و آخرت - یأس و ناامیدی
 (۳) نگرش الهی - غفلت از خدا و آخرت - میل به جاودانگی
 (۴) دیدگاه مادی - قرار گرفتن در بن‌بست - میل به جاودانگی

۱۸۰. کدام آیه، اشاره به نگرش مادی نسبت به مرگ یعنی «قرار گرفتن در بن‌بست» ندارد؟

- (۱) ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا﴾
 (۲) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾
 (۳) ﴿مَوْتٌ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾
 (۴) ﴿إِنَّهُمْ إِلَّا يَتَذَكَّرُونَ﴾

۱۸۱. انسانی که وجودش را فرا گرفته، وقتی به نگرش برسد، همین زندگی چند روزه نیز برایش بی‌ارزش می‌شود و معلول آن است.

- (۱) میل به جاودانگی - الهی - از دست دادن شادایی و نشاط زندگی
 (۲) زیانکاری - الهی - از دست دادن شادایی و نشاط زندگی
 (۳) زیانکاری - مادی - دچار یأس و ناامیدی شدن
 (۴) میل به جاودانگی - مادی - دچار یأس و ناامیدی شدن

۱۸۲. بازتاب دیدگاه معتقدین معاد در کدام عبارت قرآنی مذکور است و امام حسین علیه السلام از مرگ چه تعبیری دارند؟

- (۱) لو كانوا يعلمون - عامل انتقال به بهشت
 (۲) و لا هم يحزنون - عامل انتقال به بهشت
 (۳) لو كانوا يعلمون - ترجیح زندگی به مرگ
 (۴) و لا هم يحزنون - ترجیح زندگی به مرگ

۱۸۳. در قرآن کریم، آن جا که آخرت با دنیا مقایسه می‌گردد، دنیا و آخرت به ترتیب با چه تعبیری مذکور است؟
 (۱) لهو و لعب - فلا خوف (۲) لهو و لعب - الحيوان (۳) نموت و نحيا - الحيوان (۴) نموت و نحيا - فلا خوف
۱۸۴. از حدیث شریف پیامبر عظیم‌الشان اسلام ﷺ که می‌فرماید: «الناس نیام، فاذا ماتوا انتبهوا» کدام موضوع استخراج می‌گردد؟
 (۱) انسان دارای دو ساحت جسمانی و روحانی است.
 (۲) زندگی روحانی و بعد غیرجسمانی همانند رویا و خواب است که پس از آن منجر به آگاهی می‌گردد.
 (۳) زندگی بشر در دنیا موقتی و زندگی آخرت پایدار است.
 (۴) مرگ پایان‌بخش زندگی نیست بلکه غروبی برای تن و طلوعی فروزان برای بعد غیرجسمانی است.
۱۸۵. چرا پیروان پیامبران الهی مرگ را ناگوار نمی‌دانند و آنان معتقدند، مرگ برای کسانی ناگوار و هولناک است که
 (۱) زیرا عمر طولانی نمی‌خواهند - با کوله‌باری از گناه مواجه‌اند.
 (۲) زیرا به دنیا دل نمی‌سپارند - زندگی را محدود به دنیا می‌بینند.
 (۳) زیرا به دنیا دل نمی‌سپارند - زندگی دنیا را چیزی جز ننگ نمی‌دانند.
 (۴) زیرا عمر طولانی نمی‌خواهند - زندگی را محدود به دنیا می‌بینند.
۱۸۶. کم‌ارزش بودن زندگی دنیایی و حقیقی بودن زندگی آخرت، با کدام تعبیر قرآن کریم آمده است و پیامد نگرش الهی را، در کدام عبارت می‌توان جست‌وجو کرد؟
 (۱) لهو - الحيوان - «فاذا ماتوا انتبهوا»
 (۲) لعب - الحيوان - «فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون»
 (۳) لهو - الدار الآخرة - «فلا خوف عليهم و لا هم يحزنون»
 (۴) لعب - الدار الآخرة - «فاذا ماتوا انتبهوا»
۱۸۷. ناگوار ندانستن مرگ، زایدیست و بازتاب نگرش الهی درباره مرگ کدام است؟
 (۱) زیبا ندانستن دنیا - ایجاد شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار در زندگی (۲) آمادگی برای فداکاری - بیرون آمدن زندگی از بن‌بست
 (۳) نهراسیدن از مرگ - داشتن انرژی فوق‌العاده و همت خستگی‌ناپذیر (۴) دل نسپردن به دنیا - باز شدن پنجره امید و روشنایی به روی انسان
۱۸۸. از آیه شریفه ﴿و ما هذه الحیاة الدنیا الا لهو و لعب و ان الدار الآخرة لهی الحيوان لو كانوا يعلمون﴾ کدام موضوع مستفاد نمی‌گردد؟
 (۱) این آیه به کم‌بها بودن زندگی دنیایی و راستین بودن زندگی اخروی تأکید دارد.
 (۲) دانایی مستمر نسبت به زندگی حقیقی علت دل نسپردن به دنیا می‌گردد.
 (۳) اعتقاد به خداوند و رستخیز باعث عدم مستولی شدن ترس و غم بر انسان می‌گردد.
 (۴) این آیه اندازی برای کسانی است که سرگرمی دنیا را به زندگی اخروی ترجیح داده‌اند.
۱۸۹. امام حسین علیه السلام خطاب به یاران خود، مرگ را این‌گونه بیان می‌کند که و خداپرستان آرزوی مرگ و آنان از خداوند عمر طولانی
 (۱) مرگ را جز سعادت نمی‌بینم - می‌کنند - نمی‌خواهند
 (۲) مرگ هم‌چون پلی است که انسان را به ساحل سعادت می‌رساند - می‌کنند - نمی‌خواهند
 (۳) مرگ هم‌چون پلی است که انسان را به ساحل سعادت می‌رساند - نمی‌کنند - می‌خواهند
 (۴) مرگ را جز سعادت نمی‌بینم - نمی‌کنند - می‌خواهند
۱۹۰. آیه شریفه ﴿و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا ...﴾ از زبان چه کسانی است و آنان معتقدند که چه چیزی آنان را نابود می‌کند؟
 (۱) کافران - ناامیدی (۲) مشرکان - ناامیدی (۳) مشرکان - گذشت روزگار (۴) کافران - گذشت روزگار
۱۹۱. لزوم استمرار دانایی برای کدام آیه شریفه به‌کار رفته است؟
 (۱) ﴿و ما هذه الحیاة الدنیا الا لهو و لعب و ان الدار الآخرة لهی الحيوان ...﴾ (۲) ﴿من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحا ...﴾
 (۳) ﴿و قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا ...﴾ (۴) ﴿قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی ...﴾
۱۹۲. «ناگوار نبودن مرگ» در دیدگاه الهیون به چه جهتی است؟
 (۱) ناگواری مرگ، معلول بر دوش داشتن بار سنگین گناهان است و الهیون مصون از آن هستند.
 (۲) خداپرستان حقیقی گرچه در دنیا زندگی می‌کنند و زیبا هم زندگی می‌کنند، اما به آن دل نمی‌سپارند.
 (۳) مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینند.
 (۴) مرگ را پلی می‌بینند که آن‌ها را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت عبور می‌دهد.

۱۹۳. عبارت «کدام یک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟» از کیست و بیانگر کدام پیامد دیدگاه الهی نسبت به مرگ است و پیامد دیگر آن کدام است؟

- (۱) امام حسین علیه السلام - دوم - آمادگی برای فداکاری در راه خدا
 (۲) پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله - اول - آمادگی برای فداکاری در راه خدا
 (۳) پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله - اول - انرژی فوق العاده و همت خستگی ناپذیر
 (۴) امام حسین علیه السلام - دوم - انرژی فوق العاده و همت خستگی ناپذیر

۱۹۴. بشارت‌رهایی از ترس و اندوه در آیات قرآن کریم بهره‌افزایی است که.....

- (۱) مرگ را طلوعی از پس غروب و تولدی دیگر می‌دانند.
 (۲) زندگی دنیا را تنها بازیچه و سرگرمی می‌دانند و حیات حقیقی را در آخرت می‌بینند.
 (۳) ایمان به خدا، رستخیز و انجام عمل نیک را با هم دارند.
 (۴) خود را به لباس تقوا که بهترین لباس است، آراسته‌اند.

۱۹۵. وقتی امام حسین علیه السلام در دو راهی..... قرار گرفت،..... را برگزید و فرمود.....

- (۱) شکست و ایمان - ایمان - مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت عبور می‌دهد.
 (۲) ذلت و شهادت - شهادت - من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.
 (۳) شکست و ایمان - ایمان - من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.
 (۴) ذلت و شهادت - شهادت - مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت عبور می‌دهد.

۱۹۶. چه عاملی سبب می‌شود دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر شود و آن‌گاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد و فداکاری ضروری باشد و انسان‌های معتقد به معاد چه عکس‌العملی از خود نشان می‌دهند؟

- (۱) میل به جاودانگی - انسان‌ها برای اندوخته کامل‌تر به خیرخواهی دیگران می‌پردازند، بنابراین عمر طولانی می‌خواهند.
 (۲) میل به جاودانگی - انسان‌ها به استقبال شهادت می‌روند و با شهادت خود راه آزادی انسان‌ها را هموار می‌کنند.
 (۳) نهراسیدن از مرگ - انسان‌ها به استقبال شهادت می‌روند و با شهادت خود راه آزادی انسان‌ها را هموار می‌کنند.
 (۴) نهراسیدن از مرگ - انسان‌ها برای اندوخته کامل‌تر به خیرخواهی دیگران می‌پردازند، بنابراین عمر طولانی می‌خواهند.

۱۹۷. کدام مورد درباره پیامدهای انکار معاد صحیح نیست؟

- (۱) زندگی چند روزه دنیا برایش بی‌ارزش می‌شود و به یأس و ناامیدی دچار می‌گردد.
 (۲) شادابی و نشاط زندگی را از دست می‌دهد و از دیگران کناره می‌گیرد.
 (۳) این آثار و پیامدها فقط گریبان کسانی را می‌گیرد که به معاد اعتقاد ندارند.
 (۴) راه فراموشی از مرگ را پیشه می‌کنند و خود را به هر کاری سرگرم می‌کنند تا آینده تلخ خود را فراموش کنند.

۱۹۸. چرا برخی از افراد با این‌که می‌گویند آخرت را قبول دارند، تلاش چندانی برای آن جهان نمی‌کنند؟ تعبیر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درباره مرگ و جهان آخرت چیست؟

- (۱) زیرا عقیده آن‌ها به ایمان و باور در قلب تبدیل نشده است - پل
 (۲) زیرا عقیده آن‌ها به ایمان و باور در قلب تبدیل نشده است - پل
 (۳) زیرا اعتقاد به معاد را نوعی عقب‌ماندگی می‌دانند - پل
 (۴) زیرا اعتقاد به معاد را نوعی عقب‌ماندگی می‌دانند - انتقال

۱۹۹. چند مورد از موارد ذیل درباره آیه شریفه «من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحاً فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون» صحیح است؟

- (الف) ترس و غم و اندوه نداشتن متبوع ایمان به خدا و آخرت و عمل صالح است.
 (ب) گرفتار ترس و اندوه نشدن مشروط به داشتن ایمان به خدا و معاد و انجام عمل صالح است.
 (ج) این آیه با حدیث پیامبر صلی الله علیه و آله که می‌فرماید: برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید بلکه برای بقا آفریده شده‌اید ... « ارتباط دارد.
 (د) نهراسیدن از مرگ و حفظ نشاط و شادابی معلول ایمان به خدا و آخرت مقرون به عمل صالح است.

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۲۰۰. درباره آیه شریفه «قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت ونحیا و ما یهلکنا الا الذهر و ما لهم بذلك من علم ان هم الا یظنون» کدام موضوع مستفاد نمی‌گردد؟

- (۱) سخنان کافران بدون یقین و علم است و فقط پندار، حدس و گمان خود را مطرح می‌کنند.
 (۲) در دیدگاه منکران معاد، زندگی محدود به همین دنیا است.
 (۳) کافران مرگ خود را به گذشت روزگار نسبت می‌دهند.
 (۴) عامل سعادت یافتن مرگ، زندگی همراه با ننگ و ذلت است.

۲۰۱. ناگوار ندانستن مرگ معلول است و نترسیدن خداپرستان از مرگ به این معناست که آرزوی مرگ و عمر طولانی
 (۱) زندگی را محدود به دنیا ندانستن - نمی‌کنند - نمی‌خواهند
 (۲) زندگی را محدود به دنیا ندانستن - می‌کنند - نمی‌خواهند
 (۳) دل نسریدن به دنیا - می‌کنند - می‌خواهند
 (۴) دل نسریدن به دنیا - نمی‌کنند - می‌خواهند
۲۰۲. تمایل به جاودانگی بی‌ارزش شدن زندگی چند روزه دنیا برای است که را به دنبال دارد.
 (۱) علت - منکران معاد - دچار شدن به یأس و ناامیدی و از دست دادن شادابی و نشاط
 (۲) معلول - منکران معاد - دچار شدن به یأس و ناامیدی و از دست دادن شادابی و نشاط
 (۳) علت - معتقدان معاد - تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها و رسیدن به درجات برتر بهشت
 (۴) معلول - معتقدان معاد - تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها و رسیدن به درجات برتر بهشت
۲۰۳. ابعاد مجرد و غیرمجرد وجود انسان به ترتیب موصوف به کدام ویژگی‌ها هستند؟
 (۱) باقی ماندن بعد از مرگ و داشتن آگاهی - فرسوده شدن و تغییر و دگرگونی
 (۲) باقی ماندن بعد از مرگ و داشتن آگاهی - تجزیه و تحلیل‌ناپذیری و متلاشی نشدن
 (۳) تلاش‌پذیری و فرسودگی و استهلاک - تجزیه و تحلیل‌ناپذیری و متلاشی نشدن
 (۴) تلاش‌پذیری و فرسودگی و استهلاک - فرسوده شدن و تغییر و دگرگونی
۲۰۴. پرسش فراگیر و مشغول‌کننده ذهن یعنی چیستی مرگ، اشاره به کدام نیاز برتر دارد و کدام بیت به آن مربوط است؟ (تذکیر با درس ۱ پایه یازدهم)
 (۱) درک آینده خویش - روزها فکر من این است و همه شب سخنم / که چرا غافل از احوال دل خویشتنم
 (۲) درک آینده خویش - از کجا آمده‌ام، آمدنم بهر چه بود / به کجا می‌روم آخر نمایم وطنم
 (۳) کشف راه درست زندگی - از کجا آمده‌ام، آمدنم بهر چه بود / به کجا می‌روم آخر نمایم وطنم
 (۴) کشف راه درست زندگی - روزها فکر من این است و همه شب سخنم / که چرا غافل از احوال دل خویشتنم
۲۰۵. انسان پس از مرگ وارد می‌شود سپس فرا می‌رسد و ویژگی بعد غیرجسمانی انسان است. (تذکیر با درس ۵ و ۶ پایه دهم)
 (۱) برزخ - قیامت - فناپذیری
 (۲) برزخ - رستاخیز - فناپذیری
 (۳) بهشت و جهنم موعود - قیامت - فناپذیری
 (۴) بهشت و جهنم موعود - رستاخیز - فناپذیری
۲۰۶. بازتاب آیه شریفه «من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحاً ...» با کدام عبارت قرآنی هم‌آوایی دارد؟ (تذکیر با درس ۹ پایه یازدهم)
 (۱) «... ان الدار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون»
 (۲) «... لا یرهق وجوههم قترٌ و لا ذلة اولئک اصحاب الجنة»
 (۳) «... صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین»
 (۴) «... و لیبدلنهم من بعد خوفهم امناً یعبدوننی لا یشرکون بی شیئاً»
۲۰۷. انتخاب حضرت امام حسین علیه السلام که فرموده‌اند: «من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم» با کدام آیه شریفه قرآن کریم ارتباط مفهومی دارد؟ (تذکیر با درس ۱۱ پایه یازدهم)
 (۱) «لذین احسنوا الحسنی و زیاده و لا یرهق وجوههم قترٌ و لا ذلة»
 (۲) «لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة لمن کان یرجو الله»
 (۳) «قل ان کنتم تحبون الله فاتَّبِعونی یحببکم الله و یغفر لکم ذنوبکم»
 (۴) «والذین کسبوا السیئات جزاء سیئة بمثلها و ترهقهم ذلة»
۲۰۸. مفهوم عبارت شریفه «ان الدار الآخرة لهی الحیوان ...» با کدام حدیث شریف مرتبط است؟
 (۱) امام حسین علیه السلام: «من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.»
 (۲) رسول خدا صلی الله علیه و آله: «باهشوش‌ترین مؤمنان کسانی هستند که فراوان به یاد مرگ‌اند.»
 (۳) رسول خدا صلی الله علیه و آله: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید.»
 (۴) امام حسین علیه السلام: «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی به ساحل سعادت و کرامت عبور می‌دهد.»

تست‌های کنکور

۲۰۹. پیام کدام آیه، حاکی از این است که «در این دنیا انسان به کارهایی مشغول می‌شود که او را از کارهای مفید باز می‌دارد، اما سرای دیگر جایی است که انسان با کمالات واقعی که از راه ایمان و عمل صالح به دست می‌آورد، زندگی می‌کند؟» (زیاضه ۹۶ با تفسیر)
 (۱) «ما هی الا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا ...»
 (۲) «من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحاً فلا خوفٌ علیهم»
 (۳) «و ما هذه الحیاة الدنیا الا لهوٌ و لعبٌ و ان الدار الآخرة لهی الحیوان لو كانوا یعلمون»
 (۴) «و ما یهلکنا الا الدهر و ما لهم بذلك من علم ...»

۲۱۰. عقیده چه کسانی با عبارت شریفه ﴿وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ﴾ توصیف شده و ثمره ایمان به خدا و معاد همراه با عمل صالح چیست؟
- ۱) ﴿مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا﴾ - ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (۲) ﴿وَعَمِلْ صَالِحًا﴾ - ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (تبریزی ۹۶ با تفسیر)
 - ۳) ﴿وَعَمِلْ صَالِحًا﴾ - ﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ (۴) ﴿مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا﴾ - ﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾
۲۱۱. زندگی دنیا بدون سرای آخرت که زندگی واقعی است، چگونه خواهد بود و پیامبر اکرم ﷺ باهوش‌ترین مؤمنان را چه کسانی معرفی می‌کنند؟
- ۱) تلاش بیهوده - مرگ را پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک هستی به هستی دیگر منتقل می‌کند.
 - ۲) لهو و لعب - مرگ را پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک هستی به هستی دیگر منتقل می‌کند.
 - ۳) تلاش بیهوده - فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.
 - ۴) لهو و لعب - فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.
۲۱۲. نهراسیدن از مرگ و آمادگی برای فداکاری در میان پیروان پیامبران الهی، چه ثمره‌ای در زندگی آنان دارد؟
- ۱) حیات در این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نمی‌شود و فداکاری در راه خدا ضروری می‌گردد.
 - ۲) آنان آرزوی مرگ می‌کنند و به همین دلیل به استقبال شهادت می‌روند و فدای انسان‌ها می‌شوند.
 - ۳) زندگی را کوله‌باری از گناه می‌بینند و همین عامل سبب می‌شود تا همیشه در آرزوی مرگ باشند.
 - ۴) دفاع از حق و مظلومان و از خودگذشتگی برای آنان آسان می‌شود و در شجاعت به مرحله‌ای عالی می‌رسند.
۲۱۳. «الهیون» که مرگ را پایان زندگی نمی‌دانند بلکه آن را غروبی می‌دانند که طلوعی درخشان‌تر در پیش دارد، از خداوند عمر طولانی طلب می‌کنند تا به کدامین هدف برسند؟
- ۱) کفه متعادل دنیا و آخرت را در هم‌سنگ جلوه دادن آن دو به منصف ظهور برسانند.
 - ۲) به دنیاپرستان بفهمانند که اعتقاد به عالم پس از مرگ، منافات با دل سپردن به دنیا ندارد.
 - ۳) با تلاش بیشتر در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند.
 - ۴) راه نیک‌بختی را برای آیندگان، هموار کنند و اثبات کنند که عبادت به‌جز خدمت خلق نیست.
۲۱۴. کدام مورد بیانگر پیامدهای انکار معاد برای انسان در زندگی دنیاست؟
- ۱) آماده شدن برای زندگی دیگر و توجه بیشتر به حیات اخروی پس از مرگ
 - ۲) بیرون آمدن از بن‌بست در زندگی دنیایی و باز شدن پنجره‌های روشنایی
 - ۳) کناره‌گیری از دیگران و بی‌ارزش شدن این زندگی چند روزه دنیا
 - ۴) لذت بردن از کار و زندگی و تلاش بسیار به همراه انرژی فوق‌العاده
۲۱۵. اگر بخواهیم: «چهره ملکوتی و نه ملکی دنیا را در آیینة وحی الهی مشاهده کنیم»، پیام کدام آیه ترسیم‌کننده این مقصود ما است؟
- ۱) ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾
 - ۲) ﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾
 - ۳) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلْ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 - ۴) ﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ﴾
۲۱۶. هرگاه بخواهیم با تکیه بر وحی الهی، تعریفی برای دنیا ارائه دهیم، پیام کدام آیه وافی به این مقصود است؟
- ۱) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلْ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 - ۲) ﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾
 - ۳) ﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنْتُمْ آلِنَا لَا تَرْجِعُونَ﴾
 - ۴) ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾
۲۱۷. این بیان هدایت‌بخش پیامبر گرامی اسلام ﷺ که فرموده‌اند: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید.» با پیام کدام آیه شریفه تناسب مفهومی دارد؟
- ۱) ﴿إِنَّمَا نَحْمَدُكَ اللَّهُ يَا مَنْ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ﴾
 - ۲) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلْ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 - ۳) ﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ﴾
 - ۴) ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْزِيَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾

(تجربہ ۹۱)

۲۱۸. «ناگوار نبودن مرگ» در دیدگاه الہیون به آن جهت است کہ

- ۱) مرگ را وسیلہ‌ای برای نجات از زندگی و ہم‌زیستی با ظالمان می‌دانند.
- ۲) ناگواری مرگ، معلول بر دوش داشتن بار سنگین گناہان است و الہیون مصون از آن‌اند.
- ۳) خداپرستان حقیقی گرچه در دنیا زندگی می‌کنند و زیبا ہم زندگی می‌کنند، بہ آن دل نمی‌سپزند.
- ۴) ناگواری مرگ، عامل نومیدی از خدا و پوچ‌اندیشی نسبت بہ آفرینش می‌شود کہ با توحید سازگار نیست.

۲۱۹. «الہیون» کہ مرگ را پایان زندگی نمی‌دانند و آن را تولدی برای انتقال از مرحلہ‌ای بہ مرحلہ دیگر می‌دانند، از خداوند، عمر طولانی طلب می‌کنند

(زبان ۹۱)

تا

- ۱) با تلاش بیش‌تر در راه خدا و خدمت بہ انسان‌ہا، اندوختہ کامل‌تری بہ‌دست آورند.
- ۲) کفہ متعادل دنیا و آخرت را در ہم‌سنگ جلوه دادن آن دو، بہ منصہ ظهور برسانند.
- ۳) بہ دنیاپرستان بفہمانند کہ اعتقاد بہ عالم پس از مرگ، منافات با دل سپردن بہ دنیا ندارد.
- ۴) راه نیک‌بختی را برای آیندگان، ہموار کنند و اثبات کنند کہ عبادت بہ‌جز خدمت خلق نیست.

(السلامی ۹۱)

۲۲۰. با توجہ بہ آیات و روایات، باہوش‌ترین مؤمنان چہ کسانی هستند؟

- ۱) متفکران در نظام آفرینش‌اند.
- ۲) فرار از مرگ را عین نزدیکی بہ آن می‌دانند.
- ۳) آنان کہ فراوان بہ یاد مرگ‌اند.
- ۴) زندگی دنیا را چیزی جز لہو و لعب نمی‌دانند.

۲۲۱. با توجہ بہ آیات قرآن کریم و روایات پیشوایان دین کہ عامل اصلی گناہ را «خود انسان» معرّفی می‌کنند، منظور از این «خود» همان خود

(ریاضی ۹۰)

..... است کہ می‌باشد و در آن، تغییر و دگرگونی

- ۱) روحانی - ہمراہ با تغییر - نیست
- ۲) جسمانی - ہمراہ با تغییر - نیست
- ۳) روحانی - مصون از استہلاک - هست
- ۴) جسمانی - مصون از استہلاک - هست

۲۲۲. بین «میل بہ جاودانگی» و «بی‌ارزش شدن زندگی چند روزہ دنیا» و «یأس و ناامیدی»، برای منکران معاد رابطہ علیّت برقرار است کہ عنوان ہر

(تجربہ ۹۰ یا تفسیر)

یک، بہ ترتیب و و می‌باشد.

- ۱) علّت - معلول - معلول
- ۲) معلول - علّت - علّت
- ۳) علّت - علّت - معلول
- ۴) معلول - معلول - معلول

۲۲۳. با توجہ بہ این کلام سالار شہیدان، حضرت امام حسین علیہ السلام کہ می‌فرماید: «من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری

(ہلا ۹۰)

نمی‌بینم.» مفہوم می‌گردد کہ

- ۱) عامل سعادت یافتن مرگ، زندگی ہمراہ با ننگ و ذلّت
- ۲) عامل ہمراہ با ننگ و ذلّت‌یابی زندگی، شوق بہ شہادت
- ۳) شوق بہ سعادت و لقای خداوند، عامل ننگ و ذلّت‌یابی در زندگی
- ۴) زندگی توأم با ننگ و ذلّت، برخاستہ از بی‌شوقی شہادت در راه خدا

(ریاضی، ہنر و مرفہ‌ای ۸۸)

۲۲۴. مؤدّہ (فلا خوف علیہم و لا ہم یحزنون) بہرہ افرادی است کہ

- ۱) مرگ را طلوعی پس از غروب و تولدی دیگر می‌دانند.
- ۲) خلوص در راه خدا را بہترین ذخیرہ ہر لحظہ زندگی خود قرار می‌دهند.
- ۳) ایمان بہ خدا و رستاخیز و انجام عمل نیک را با ہم دارند.
- ۴) خود را بہ لباس تقوی کہ بہترین لباس است، آراستہ‌اند.

(ہلا ۸۸)

۲۲۵. بی‌ارزش جلوه کردن زندگی چند روزہ و موقّت دنیا از لوازم و است.

- ۱) میل بہ جاودانگی - مرگ را پایان کار دانستن
- ۲) میل بہ جاودانگی - تحقّق آرزوہا در رستاخیز
- ۳) هدف قرار دادن دنیا - تحقّق آرزوہا در رستاخیز
- ۴) هدف قرار دادن دنیا - مرگ را پایان کار دانستن

(شارح از کشور ۸۶)

۲۲۶. فراغ از محدودیت زمان و مکان و تلاشی‌پذیری بہ ترتیب از ویژگی‌های موجود و است.

- ۱) غیر مجرد - مجرد
- ۲) مجرد - مجرد
- ۳) غیر مجرد - غیر مجرد
- ۴) مجرد - غیر مجرد

آزمون ۱

۲۵ تست
۱۷ دقیقه

درس ۱، ۲ و ۳

دین و زندگی
دهم

۲۲۷. چه چیزی علت شایستگی انسان برای دریافت لطف و رحمت ویژه خداوند می‌باشد و می‌تواند انسان را به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت

برساند و معنای این نوع زندگی را می‌توان در کدام آیه شریفه جست‌وجو کرد؟

- (۱) بندگی خداوند - (لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)
(۲) بندگی خداوند - (أَلَا لِيُعْبَدُونَ)
(۳) حق دانستن جهان آفرینش - (لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)
(۴) حق دانستن جهان آفرینش - (أَلَا لِيُعْبَدُونَ)

۲۲۸. هدفمندی آفرینش انسان در کدام عبارت شریفه تجلی دارد و زندگی به خاطر خدا یادآور کدام آیه شریفه است؟

- (۱) (أَلَا بِالْحَقِّ) - (قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي ...)
(۲) (أَلَا لِيُعْبَدُونَ) - (قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي ...)
(۳) (أَلَا بِالْحَقِّ) - (مَنْ كَانَ يَرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ...)
(۴) (أَلَا لِيُعْبَدُونَ) - (مَنْ كَانَ يَرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ...)

۲۲۹. افراد زیرک و هوشیار با تأسی از کدام آیه شریفه با یک تیر چند نشان می‌زنند و چرا؟

- (۱) (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) - تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند.
(۲) (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) - می‌توانند صرفاً به اهداف زیبای دنیایی خود برسند.
(۳) (فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) - می‌توانند صرفاً به اهداف زیبای دنیایی خود برسند.
(۴) (فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) - تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند.

۲۳۰. اهداف مختلف انسان‌ها حاکی از چیست؟ و آیه شریفه (قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي ...) اشاره به چه چیزی دارد؟

- (۱) تفاوت در نوع بینش‌ها - هدفمندی جهان آفرینش
(۲) تفاوت در نوع بینش‌ها - هدفمندی خلقت انسان
(۳) تفاوت در نوع سرمایه‌ها - هدفمندی خلقت انسان
(۴) تفاوت در نوع سرمایه‌ها - هدفمندی جهان آفرینش

۲۳۱. تعبیر هدفدار بودن خلقت در کدام عبارت قرآنی مشهود است و یادآور کدام صفت الهی است؟

- (۱) (أَلَا بِالْحَقِّ) - علم و قدرت الهی
(۲) (أَلَا لِيُعْبَدُونَ) - علم و قدرت الهی
(۳) (أَلَا بِالْحَقِّ) - حکمت الهی
(۴) (أَلَا لِيُعْبَدُونَ) - حکمت الهی

۲۳۲. مفاهیم «اندیشه جبران» و «مسئول سرنوشت خویش بودن»، به ترتیب مربوط به کدام یک از سرمایه‌های انسان است که خداوند در انسان به

ودیعه گذاشته است؟ و عبارت (أَمَا شَاكِرًا وَأَمَا كَفُورًا) مربوط به کدام است؟

- (۱) گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها - قدرت اختیار - اولی
(۲) نفس لؤامه - قدرت اختیار - دومی
(۳) گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها - قدرت تفکر و تعقل - اولی
(۴) نفس لؤامه - قدرت تفکر و تعقل - دومی

۲۳۳. از آیه شریفه (وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا) کدام موضوع دریافت می‌گردد؟

- (۱) خداوند با دادن نعمت‌های مادی و معنوی به انسان، او را گرامی داشته است.
(۲) کرامت خاص انسان باعث شده است که بر بسیاری از مخلوقات برتری داده شود.
(۳) انسان دارای نیرویی است که می‌تواند حقایق را دریابد و از جهل و نادانی دوری گزیند.
(۴) خداوند متعال شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در انسان قرار داده است.

۲۳۴. رستگاری انسان با چه چیزی میسر می‌شود و اولین گام برای حرکت انسان در این مسیر چیست؟

- (۱) شناخت سرمایه‌ها و توانایی‌ها - شناخت خداوند
(۲) گام برداشتن به سوی هدف - شناخت انسان
(۳) گام برداشتن به سوی هدف - شناخت خداوند
(۴) شناخت سرمایه‌ها و توانایی‌ها - شناخت انسان

۲۳۵. این سخن پیامبر عظیم الشان اسلام که می‌فرماید: «خداوند به چنین انسان‌هایی خطاب می‌کند: من به خاطر تو شیطان را طرد کردم؛ اما تو او را دوست خود گرفتی و به اطاعت او درآمدی» خطاب به چه کسانی است؟
 (۱) آنان که بی‌وفایی پیشه کرده و در برابر خدا سجده نمی‌کنند و حلقه بندگی شیطان را به گردن می‌آویزند.
 (۲) آنان که فریب نفس اماره را خورده و خویش را به گناهان زیادی آلوده کرده‌اند.
 (۳) آنان که از عوامل رشدی که خداوند در وجود انسان نهاده بهره‌مند نشده‌اند.
 (۴) آنان که احساس مسئولیت نکرده‌اند و راه رستگاری را از شقاوت جدا نکرده‌اند.

۲۳۶. منحصر دانستن زندگی به دنیا که دیدگاه منکران معاد است، در کدام عبارت قرآنی مشهود است؟

- (۱) ﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوَ وَ لَعِبٌ﴾ (۲) ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا﴾
 (۳) ﴿نَمُوتُ وَ نَحْيَا وَ مَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾ (۴) ﴿وَ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَتْلُونُ﴾

۲۳۷. قرآن کریم در کدام آیه حقیقی بودن زندگی اخروی را مورد تأکید قرار می‌دهد و استمرار دانایی را بیان می‌کند؟

- (۱) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا﴾ (۲) ﴿إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾
 (۳) ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (۴) ﴿مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ﴾

۲۳۸. تعبیر «پل» و «انتقال از جهانی به جهان دیگر» را به ترتیب چه کسانی و برای چه موضوعی به کار برده‌اند؟

- (۱) پیامبر اکرم ﷺ - امام حسین علیه السلام - مرگ
 (۲) امام حسین علیه السلام - پیامبر اکرم ﷺ - معاد
 (۳) امام حسین علیه السلام - پیامبر اکرم ﷺ - مرگ
 (۴) پیامبر اکرم ﷺ - امام حسین علیه السلام - معاد

۲۳۹. امام حسین علیه السلام در بیانات خود «مرگ» و «زندگی با ظالمان» را چه چیزی معرفی می‌کند و این سخن نتیجه مفهوم کدام آیه شریفه است؟

- (۱) سعادت - ننگ و خواری - ﴿مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا ...﴾
 (۲) سعادت - ننگ و خواری - ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ ...﴾
 (۳) انتقال - زندان - ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ ...﴾
 (۴) انتقال - زندان - ﴿مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا ...﴾

۲۴۰. بی‌ارزش شدن زندگی چند روزه دنیایی برای چه کسانی است و علت آن کدام است؟

- (۱) معتقدان حیات اخروی - گرایش آنان به جاودانگی
 (۲) معتقدان حیات اخروی - گرایش و تمایل به آخرت
 (۳) منکران حیات اخروی - گرایش و تمایل به امور دنیوی
 (۴) منکران حیات اخروی - گرایش آنان به جاودانگی

۲۴۱. حدیث شریف پیامبر اکرم ﷺ که می‌فرماید: «مردم در این دنیا در خوابند، هنگامی که بمی‌روند بیدار می‌شوند»، با کدام آیه شریفه ارتباط مفهومی بیش‌تری دارد؟

- (۱) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 (۲) ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا وَ مَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ ...﴾
 (۳) ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدِ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ﴾
 (۴) ﴿مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوَ وَ لَعِبٌ وَ إِنْ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

۲۴۲. نگاه کافران درباره مرگ در کدام آیه شریفه مذکور است؟

- (۱) ﴿إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ﴾ (۲) ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 (۳) ﴿وَ مَا بَيْنَهُمَا لِأَعْيُنٍ﴾ (۴) ﴿وَ مَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾

۲۴۳. کدام یک از آیات با توجه به موضوع آن به طور صحیح آمده است؟

- (۱) ﴿قَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا ...﴾: دیدگاه معتقدان به معاد
 (۲) ﴿وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوَ وَ لَعِبٌ ...﴾: کم‌ارزش بودن زندگی دنیوی
 (۳) ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَ إِمَّا كَفُورًا﴾: کرامت نفس و گرامی داشته شدن انسان
 (۴) ﴿قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَ نُسُكِي وَ مَخْيَايَ وَ مِمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾: به حق آفریده شدن جهان خلقت

۲۴۴. مفاهیم «دور شدن از جهل و نادانی» و «تشخیص راه‌های غلط و درست»، به ترتیب اشاره به کدام ودیعه الهی به انسان دارد؟

- (۱) اختیار - اختیار (۲) عقل - عقل (۳) اختیار - عقل (۴) عقل - اختیار

۲۴۵. عبارت «خداوند به شما وعده حق داد...» از زبان چه کسی است؟ و بازدارنده از وصول به بهشت کدام است؟

- (۱) شیطان - نفس اماره (۲) فرشتگان - نفس اماره
(۳) فرشتگان - شیطان (۴) شیطان - شیطان

۲۴۶. در بیان معارف اسلامی عامل که انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی به گناه دعوت می‌کند نام دارد که

- (۱) درونی - نفس اماره - کارش وسوسه کردن و فریب دادن است.
(۲) بیرونی - شیطان - کارش وسوسه کردن و فریب دادن است.
(۳) درونی - نفس اماره - انسان را از پیروی از عقل و وجدان بازمی‌دارد.
(۴) بیرونی - شیطان - انسان را از پیروی از عقل و وجدان بازمی‌دارد.

۲۴۷. «گزینش راه رستگاری و تبری از شقاوت» و «روی آوردن به خیر و نیکی» به ترتیب در کدام آیات تجلی دارد؟

- (۱) ﴿و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها﴾ - ﴿لا اقسام بالنفس اللوامه﴾
(۲) ﴿انا هدیناه السبیل انا شاکرنا و انا کفورنا﴾ - ﴿و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها﴾
(۳) ﴿انا هدیناه السبیل انا شاکرنا و انا کفورنا﴾ - ﴿و لا اقسام بالنفس اللوامه﴾
(۴) ﴿و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها﴾ - ﴿و نفس و ما سواها فالهمها فجورها و تقواها﴾

۲۴۸. کدام عامل سبب می‌شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر شود و امام حسین علیه السلام درباره مرگ چه فرموده‌اند؟

- (۱) نهراسیدن از مرگ - برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید.
(۲) نهراسیدن از مرگ - مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد.
(۳) استقبال از شهادت - مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد.
(۴) استقبال از شهادت - برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید.

۲۴۹. درباره شعر مولانا که می‌فرماید: «ای عقل تو به باشی در دانش در بینش / یا آن‌که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد» چند مورد صحیح است؟

(الف) انسان می‌تواند هدفی جامع انتخاب کند و به این ترتیب با یک تیر چند نشان را بزند.

(ب) برخی از اهداف به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز دربردارند.

(ج) بیان حال افرادی است که به حیات دنیایی راضی شده و به آن آرام گرفته‌اند و سرمایه خویش را صرف آن می‌کنند.

(د) برخی از افراد تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند و جان و دل خویش را به خداوند نزدیک می‌کنند.

(ه) برخی از انسان‌ها هستند که کاملاً به اهداف دنیایی و لذایذ آن می‌رسند و به آن سرگرم می‌شوند.

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۲۵۰. ویژگی‌های «حرکت طبیعی»، «حرکت غریزی» و «محدودیت» به ترتیب اشاره به کدام یک از مخلوقات دارد؟

- (۱) حیوانات - حیوانات و گیاهان (۲) گیاهان - حیوانات و گیاهان
(۳) گیاهان - گیاهان - حیوانات (۴) حیوانات - گیاهان - حیوانات

۲۵۱. معنای واقعی عبادت در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) هر حرکتی که برای کسب رضایت الهی و بر اساس ملاک‌های دینی صورت می‌گیرد.
(۲) تمام اعمالی که بر اساس معیارهای مهم اخلاقی صورت می‌گیرد.
(۳) انجام اعمالی مانند نماز و روزه که عبادات بارزشی هستند.
(۴) آن‌چه که در رفتار و کردار آدمی می‌تواند به دیگران کمک و یاری برساند.